

Урок 34. ЗАКІНЧЕННЯ ІМЕННИКІВ ЖІНОЧОГО РОДУ НА -а, -я В РОДОВОМУ ВІДМІНКУ

Дата _____

Клас _____

Мета: ознайомити учнів з правописом іменників жіночого роду на -а, -я в родовому відмінку однини з основою на твердий і м'який приголосний та на [ж], [ч], [ш]; розвивати вміння використовувати вивчені правила для пояснення правопису закінчення іменників у поданих формах; виховувати любов до рідного слова.

Хід уроку

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

Пролунав дзвінок,
Починаємо урок.
Працюй наполегливо,
Швидко, старанно,
Щоб кожну хвилину
Не втратити марно.

II. АКТУАЛІЗАЦІЯ ОПОРНИХ ЗНАНЬ (див. додатковий матеріал до уроку на с. 3)

III. ПОВІДОМЛЕННЯ ТЕМИ ТА МЕТИ УРОКУ

— Сьогодні на уроці ви ознайомитеся із правописом іменників жіночого роду на -а, -я в родовому відмінку однини з основою на твердий і м'який приголосний та на [ж], [ч], [ш].

IV. СПРИЙМАННЯ Й УСВІДОМЛЕННЯ НОВОГО МАТЕРІАЛУ

1. Робота в групах (вправа 122, с. 58)

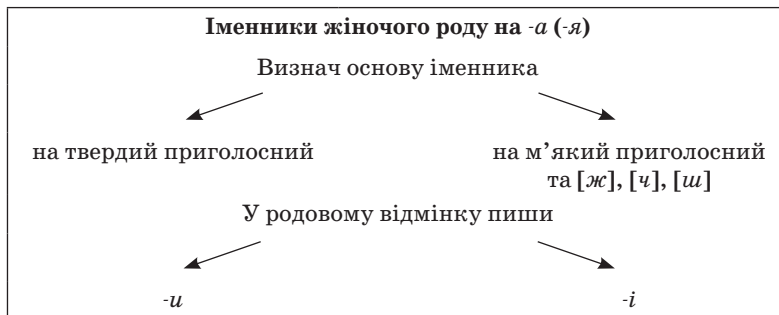
Учні об'єднуються в групи та відмінюють подані іменники.

— У яких іменниках жіночого роду в родовому відмінку однини пишеться закінчення -и, а в яких — -і?

— Від чого залежить закінчення таких іменників? (Від кінцевого приголосного основи іменника в початковій формі.)

Учні звіряють свої висновки з правилом на с. 58 підручника.

2. Складання опорної таблиці

3. Робота за вправою 123 (с. 58)

- Утворення словосполучень.
- Запис утворених словосполучень з граматичним завданням.

Зразок міркування. Не видно дороги (Р. в.); у слові *дороги* пишу закінчення -и, тому що основа іменника у називному відмінку однини закінчується на твердий приголосний.

4. Фізкультхвилинка

VI. УЗАГАЛЬНЕННЯ Й СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ОТРИМАНИХ ЗНАНЬ

1. Робота з прислів'ями та загадками (вправа 124, с. 59)

- Ознайомлення з прислів'ями.
 - Як ви їх розумієте?
 - Утворіть родовий відмінок однини підкреслених іменників та позначте їх закінчення.
- Робота над загадкою.
- Самостійне відмінювання слова-відгадки (*волошка*).

2. Гра «Упіймай іменник у родовому відмінку однини»

У Марічки, у сестрички
Засмутилось кругле личко:
Повернулася із річки,
А в косі немає стрічки.
Біля вільхи, край дороги
Не знайшла, втомила ноги.
Сльози бризнули в Марічки:
«Як же бути їй без стрічки?».

3. Розвиток мовлення

- Складіть усний твір за поданим початком.
Осіннього ранку хлопці прийшли до лісу. Навколо тиша. І раптом у кущах побачили журавля. У нього було поранене крило. Діти принесли птаха додому...

4. Заслуховування складених творів (2–3 учні)

Виправлення типових помилок.

5. Самостійна робота

- Запишіть слова у два стовпчики: у перший — іменники, які в родовому відмінку однини мають закінчення *-и*; у другий — іменники, які в родовому відмінку однини мають закінчення *-і*.

Сосна, неділя, тиша, зима, вулиця, калина, чаша, хвиля, суниця, праця, вода.

VI. ПІДСУМОК УРОКУ

- Що нового дізналися?

Вправа «Незакінчене речення»

- У родовому відмінку однини іменники жіночого роду на *-а*, *-я* мають закінчення *-і* після... (*м'яких приголосних та [ж], [ч], [ш]*).
- У родовому відмінку однини іменники жіночого роду на *-а*, *-я* мають закінчення *-и* після... (*твердих приголосних*).

VII. ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ

Вправа 125 (с. 59); вивчити правило (с. 58).

1. Перевірка домашнього завдання (вправа 121, с. 58)

— Які іменники провідміняли?

Взаємоперевірка правильності виконаної роботи.

2. Каліграфічна хвилинка

Фф фн еф ер ан ар фанера

— Відгадайте слово за номерами букв в алфавіті. (*Фанера*)

25, 1, 18, 7, 21, 1

Фанера — 1) Деревинний матеріал у вигляді тонких пластин, якими обклеюють столярні вироби для їх оздоблення. 2) Деревинний матеріал із кількох склеєних тонких пластин із перехресним розташуванням волокон.

— Розташуйте слова в алфавітному порядку та запишіть.

Футболіст, футбол, фанера, фартух, фартушок.

3. Пояснювальний диктант

Тихо осипається листя з сумної верби.

У полі біля криниці, як вийти за село, росте кущ калини.

Біля кручі росла стара верба.

— Визначте рід, число, відмінок іменників *верби, криниці, кручі*.

— Назвіть кінцеві приголосні основи у цих словах.

— Виділіть закінчення. Що ви помітили? (*Іменники одного роду в одному й тому самому відмінку мають різні закінчення.*)